

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27CoCsp/36/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120261882
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martina Trnavská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:6120261882.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Martiny Trnavskej a sudkýň JUDr. Ľubice Bajzovej a JUDr. Aleny Záhumenskej v spore žalobkyne Y. Y.G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M., zastúpenej JUDr. Jánom Kanabom, advokátom so sídlom v Trenčíne, ul. J. Zemana 101, proti žalovanému KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, ul. Štefánikova 17, IČO: 31595545, zastúpenému JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábřeží 8/A, o zaplatenie 40.000,- Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 29. apríla 2021 č. k. 17Csp/41/2020 - 102, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

Žalobkyni **p r i z n á v a** náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom zo dňa 29. apríla 2021 č. k. 17Csp/41/2020 - 102 súd prvej inštancie uložil žalovanému zaplatiť žalobkyni sumu 40.000,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 28.11.2019 do zaplatenia. Vo zvyšnej časti týkajúcej sa úroku z omeškania žalobu zamietol. Žalobkyni priznal proti žalovanému náhradu trov konania vo výške 92,34 %. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkového zistenia, že žalovaný je poisťovateľom (poisťovňou), ktorý uzatvoril zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla S. s EČ: M., ktorého vodičkou (poistenou) v čase poistnej udalosti (dopravnej nehody) bola žalobkyňa, a ktorého prevádzkou bola poškodeným osobám (Y. Q. a N. R.) spôsobená ujma krytá poistením podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Žalobkyňa plnila poškodeným osobám titulom ochrany osobnosti náhradu nemajetkovej ujmy na základe rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 7.12.2018 sp.zn. 20C/47/2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 9.10.2019 sp.zn. 19Co/71/2019 spolu v sume 40.000 eur, v ktorom konaní vystupoval žalovaný ako intervenient, a podanou žalobou sa domáha od žalovaného náhrady za toto poskytnuté plnenie z titulu práva na plnenie z poistenia podľa § 797 ods.1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 4 ods. 1, 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení. Žalovaný namietal premlčanie uplatneného práva. Súd prvej inštancie vyhodnotil obranu žalovaného ako nedôvodnú. Uviedol, že táto obrana žalovaného vychádza z predpokladu, že právo na poistné plnenie si mohla žalobkyňa uplatniť už rok po vzniku dopravnej nehody a následne jej mala plynúť premlčacia doba v trvaní dvoch rokov. No podľa názoru súdu prvej inštancie momentom, kedy si žalobkyňa najskôr mohla uplatniť právo na uvedené poistné plnenie, bol prvý deň po uplynutí lehoty na plnenie podľa rozsudku Okresného súdu Trenčín sp.zn. 20C/47/2017, teda najskôr dňa 15.11.2019. Dôvodil, že do právoplatnosti uvedeného rozhodnutia žalobkyňa nemala súdom konštitutívne určenú povinnosť na náhradu nemajetkovej ujmy poškodeným. Je podľa neho všeobecne známou právnou

skutočnosťou, že rozsudky súdov ukladajúce povinnosť náhrady nemajetkovej ujmy majú konštitutívny (právoptvorný) charakter. Do právoplatnosti takéhoto rozsudku, žalobkyňa nemala ani žiadne právo voči žalovanému, ktoré by mohlo v tom čase podliehať premlčaniu, resp. nemohla začať plynúť premlčacia doba pohľadávky žalobkyne, pretože táto neexistovala. Preto súd prvej inštancie obranu žalovaného vyhodnotil ako nedôvodnú a žalobe žalobkyne v časti vyhovel, zamietol ju len v časti uplatnených úrokov z omeškania, ktoré prekročovali 5 % podľa kogentného ustanovenia § 517 ods.2 Občianskeho zákonníka s poukazom na § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Zb.. Deň vzniku omeškania ustálil na 26.11.2019. V danom prípade bolo rozhodnuté o povinnosti žalobkyne plniť nemajetkovú ujmu rozhodnutím súdu, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 11.11.2019. Žalovaný v konaní vystupoval ako intervenient, preto nemal dôvod robiť žiadne vyšetrovanie potrebné na zistenie rozsahu povinnosti poistiteľa plniť (ako je to špeciálne upravené v zákone a č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení resp. všeobecne v § 797 ods.2 Občianskeho zákonníka). Lehota 15 dní na plnenie uplynula žalovanému dňom 26.11.2019 (utorok - pracovný deň), teda už dňa 27.11.2019 bol žalovaný v omeškaní s poistným plnením. Žalobkyňa si uplatnila úrok z omeškania od 28.11.2019, ktorý jej tak patrí. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku, pretože obe sporové strany boli v konaní čiastočne úspešné.

2. Proti tomuto rozsudku v rozsahu vyhovujúcej časti podal žalovaný včas odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil tak, že žalobu zamietne. Súdu prvej inštancie vytýkal nesprávne právne posúdenie námietky premlčania uplatneného nároku. Považuje nárok za premlčaný. Argumentoval, že, pokiaľ sa nároky na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých na účely zákona o povinnom zmluvnom poistení, považujú za užšiu kategóriu škody (na zdraví), nie je žiadny legitímny dôvod na to, aby sa aj tento nárok ako škoda nepremlčieval, t. j. v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako predpokladá aj zákon v § 15 ods. 2. Citoval § 104 Občianskeho zákonníka „pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba rok po poistnej udalosti.“ V danom prípade podľa názoru žalovaného poistnou udalosťou, s ktorou je spojená jeho povinnosť plniť (či už priamo poškodeným, alebo v prípade dobrovoľnej úhrady zo strany žalobcu ako zodpovednostného subjektu, žalobcovi), je výlučne dopravná nehoda, a nie až moment právoplatnosti rozsudku, ako uzavrel súd prvej inštancie. Začiatok plynutia premlčacej doby je určený objektívne a jej celková dĺžka je stanovená na tri roky (1+2) po poistnej udalosti, a to bez ohľadu na to, kedy došlo k vzniku nároku. Keďže k dopravnej nehode došlo dňa 25.10.2016, prípadného plnenia z poistnej zmluvy sa žalobkyňa mohla domáhať podaním žaloby najneskôr dňa 26.10.2019, pričom tak urobila až 10.03.2020. Žalobkyňa podľa jeho argumentu mohla uplynutiu premlčacej doby zabrániť či už dobrovoľným plnením tretej osobe, ktorej vznikla škoda, a pred uplynutím premlčacej doby si uplatniť nárok voči nemu súdnou cestou, alebo mohla podať žalobu na súd pred uplynutím premlčacej doby s tým, že v konaní by bolo potrebné vyčkať na právoplatné skončenie konania, v ktorom tretia osoba - poškodený uplatnil svoj nárok na náhradu škody voči nej. Podotkol, že o tom, že je voči nej uplatňovaný nárok a v akej (maximálnej) výške, žalobkyňa vedela koncom roka 2017.

3. Žalobkyňa sa k podanému odvolaniu vyjadrila a uviedla, že žiada rozsudok potvrdiť. Súhlasila s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie o nedôvodnosti uplatnenej námietky premlčania. Dávala do pozornosti, že, pokiaľ by bol žalovaný označený poškodenými ako žalovaný v konaní vedenom pod sp.zn. 20C/47/2017, v ktorom bola ako žalovaná označená len ona, s najväčšou pravdepodobnosťou by bol na plnenie zaviazaný práve žalovaný, s ktorým mala platne uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení motorového vozidla, ktorým bola poškodeným spôsobená škoda. Nakoľko však v predmetnom konaní žalovaný vystupoval len ako intervenient, súd zaviazal na plnenie len ju, pričom bola povinná poškodeným zaplatiť súdom určenú výšku nemajetkovej ujmy z vlastných finančných prostriedkov. Z toho dôvodu bola následne nútená podať voči žalovanému žalobu, ktorou sa domáhala úhrady sumy, ktorú bola povinná v zmysle vyššie uvedeného rozhodnutia uhradiť poškodeným. Z uvedeného teda podľa nej vyplýva, že od žalovaného si mohla právo na predmetné poistné plnenie prvýkrát uplatniť až deň po uplynutí lehoty na plnenie podľa rozsudku Okresného súdu Trenčín sp.zn. 20C/47/2017, teda najskôr dňa 15.11.2019.

4. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov odvolania podľa §§ 379 a 380 Civilného sporového poriadku zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len C.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 C.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa 387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vo výroku vecne správny potvrdiť z týchto dôvodov:

5. Odvolací súd uvádza, že sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie, pokiaľ vyhodnotil obranu žalovaného spočívajúcu v namietaní premlčania uplatneného práva ako nedôvodnú. Odvolací súd však k záveru o neexistencii premlčania práva žalobkyne dospel z iných dôvodov ako súd prvej inštancie.

6. Vo veci sa žalobkyňa voči žalovanému ako poisťovateľovi zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou poisteného motorového vozidla domáha práva na poistné plnenie vo výške ňou plnenej náhrady nemajetkovej ujmy osobám poškodeným v dôsledku dopravnej nehody z dôvodu poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení (poistka č. XXXXXXXXXXXX) a vzniku poistnej udalosti, dopravnej nehody zo dňa 25.10.2016 s následkom odškodnenej ujmy - úmrtia matky poškodených toho istého dňa 25.10.2016.

7. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozsudku pri posudzovaní žalovaným vznesenej námietky premlčania práva na poistné plnenie zaoberal iba jednou zložkou premlčacej lehoty a to okamihom začatia plynutia premlčacej doby. Nezaoberal sa ďalšou zložkou premlčacej lehoty, a to jej dĺžkou, ktorá však bola z pohľadu žalovaného rozhodujúca (žalovaný tvrdí existenciu dvojročnej premlčacej doby).

8. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku správne citoval § 104 Občianskeho zákonníka upravujúci okamih začatia plynutia premlčacej doby v danej veci, avšak v samotnom posúdení nie je zmienka o konkrétnej aplikácii citovaného ustanovenia na vec. Súd prvej inštancie v odôvodnení vysvetľoval svoj záver o nedôvodnosti námietky premlčania tak, že „premlčacia doba pohľadávky žalobkyne nemohla začať plynúť do právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Trenčín sp.zn. 20C/47/2017“, (rozsudok Okresného súdu Trenčín sp. zn. 20C/47/2017 nadobudol právoplatnosť dňa 11.11.2019-pozn. odvolacieho súdu) resp. na inom mieste, že „si žalobkyňa mohla právo na poistné plnenie voči poisťiteľovi uplatniť najskôr prvý deň po uplynutí lehoty na plnenie podľa rozsudku Okresného súdu Trenčín sp.zn. 20C/47/2017, teda najskôr dňa 15.11.2019.“ Uvedené odôvodnenie súdu prvej inštancie nedáva jednoznačnú a zrozumiteľnú odpoveď, ktorý deň považuje súd v danej veci za počiatok plynutia premlčacej doby, či za počiatok plynutia premlčacej doby považuje deň po právoplatnosti rozsudku alebo deň po uplynutí lehoty na plnenie t.j. vykonateľnosti rozsudku resp. rok po týchto udalostiach alebo po inej udalosti, pokiaľ súd zároveň cituje § 104 Občianskeho zákonníka. Tým nie je vysvetlená súvislosť s citovaným § 104 Občianskeho zákonníka.

9. Odvolací súd však súhlasí s aplikáciou súdom prvej inštancie v rozsudku citovaného § 104 Občianskeho zákonníka na danú vec, pretože § 104 upravuje špeciálny právny režim začiatku plynutia premlčacej lehoty práva na poistné plnenie, ktoré je predmetom konania, teda je v danej veci rozhodným ustanovením.

10. Začiatok premlčacej lehoty vo vzťahu medzi poisťovateľom a poisteným sa určuje odchyľne od všeobecného pravidla stanoveného v § 101. V prípade práv na poistné plnenie začína premlčacia lehota plynúť až jeden rok po poistnej udalosti. Tento východiskový bod je stanovený v prospech poisteného a s určitou rezervou pre predchádzajúce šetrenie a plnenie zo strany poisťovne. Poistné plnenie je splatné do 15 dní od ukončenia vyšetrovania poisťovateľa, ktoré sa má vykonať bez zbytočného odkladu (§ 797 ods. 3).

11. Podľa § 797 ods. 2 právo na plnenie vznikne, ak nastane skutočnosť, s ktorou je spojený vznik povinnosti poisťiteľa plniť (poistná udalosť). Vo väčšine prípadov bude možné bezpochyby určiť dátum, kedy k tejto skutočnosti došlo. Niekedy sa však tento deň považuje za deň, keď sa vyskytli následky určitej skutočnosti (napr. v prípade nehody) alebo bol ukončený určitý stav a kedy sa preto mohli zistiť škodlivé dôsledky (napr. počas povodní). Čo znamená škodná a poistná udalosť, je stanovené v poistných podmienkach poisťovní.

12. V danej veci premlčacia lehota začala plynúť rok po poistnej udalosti, ktorou sa v zmysle citovaného § 797 ods. 2 v spojení s poistnými podmienkami žalovaného rozumie vznik povinnosti poisťovne nahradiť poškodenému škodu /ujmu/ zo škodovej udalosti, ktorou bolo úmrtie matky poškodených 25.10.2016 v dôsledku dopravnej nehody zo dňa 25.10.2016. Premlčacia lehota práva na poistné plnenie začala plynúť rok po poistnej udalosti, teda v deň, ktorý je svojím číselným označením zhodný s číselným

označením dňa, v ktorom došlo k poistnej udalosti, t.j dňa 25.10.2017. Rovnaký počiatok premlčacej lehoty tvrdil žalovaný v odvolaní.

13. Súd prvej inštancie sa v napadnutom rozsudku nevysporiadal s ďalšou zložkou premlčania a to dĺžkou premlčacej doby, ktorá otázka bola žalovaným namietaná už v konaní pred súdom prvej inštancie, a je predmetom aj jeho odvolacej námietky. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku ani necítoval ustanovenie rozhodné pre posúdenie dĺžky premlčacej doby.

14. Žalovaný za rozhodné pre posúdenie dĺžky premlčacej doby považuje ustanovenie § 106 Občianskeho zákonníka dôvodiac tým, že pokiaľ sa výlučne v dôsledku vývoja judikatúry majú považovať nároky na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých za užšiu kategóriu škody (na zdraví), nie je žiadny legitímny dôvod na to, aby sa aj tento nárok ako škoda nepremlčieval, t. j. v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe.

15. Odvolací súd s uvedenou argumentáciou žalovaného nesúhlasí z dvoch dôvodov. Hlavným a rozhodným dôvodom je skutočnosť, že predmetom konania medzi žalobkyňou a žalovaným nie je právo na náhradu škodu, ale právo na poskytnutie poistného plnenia z hmotnoprávneho dôvodu uzatvoreného poistno-zmluvného vzťahu medzi poisťovateľom a poisteným. Preto v danej veci neprichádza do úvahy aplikácia žalovaným požadovaného § 106, ktoré normuje špeciálny režim dĺžky premlčacej lehoty pri práve na náhradu škody, ktoré však nie je predmetom konania ani predmetom vzťahu strán sporu. Na okraj odvolací súd dodáva, že argumentácia žalobcu o aplikácii § 106 a danosti dvojročnej subjektívnej premlčacej doby v prípade práva na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú plnila žalobkyňa poškodeným, nie je správne. Odvolací súd poukazuje na už ustálenú súdnu prax vyjadrenú v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a to v rozhodnutí sp. zn. 2 Cdo 194/2011 (publikovanom v Zbierke rozhodnutí Najvyššieho súdu pod č. R 58/2014), sp. zn. 5 Cdo 265/2009, ďalej tiež sp. zn. 1Cdo 100/2009, sp. zn. 5 Cdo 278/2007 (publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 75/2008), sp. zn. 3 Cdo 46/2010, podľa ktorého právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby, ktoré podlieha premlčaniu podľa § 101 Občianskeho zákonníka so všeobecnou trojročnou premlčacou dobou.

16. Pre dĺžku premlčacej lehoty práva na poistné plnenie, ktoré je predmetom tohto konania, zákon žiaden osobitný právny režim neustanovuje, preto sa uplatní všeobecný režim § 101; premlčacia lehota bude preto aj v týchto prípadoch trojročná.

17. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd považoval pre posúdenie danej veci (obranu žalovaného) za rozhodujúce ustanovenia § 104 a § 101 Občianskeho zákonníka, ktoré ustanovenie však súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku nepoužil. V súlade s ustanovením § 382 C.s.p. preto odvolací súd vyzval strany sporu, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka. Vyjadrila sa žalobkyňa a vyslovila súhlas s použitím § 101 Občianskeho zákonníka. Uviedla, že premlčanie nároku možné nie je, nakoľko premlčacia lehota je „tri roky plus jeden rok“ z dôvodu, že ide o práva na plnenie z poistenia v zmysle § 101 a § 104 Občianskeho zákonníka. Ďalej uviedla, že sa domnieva, že lehota na podanie žaloby začala plynúť až právoplatným rozhodnutím súdu vo veci 20C/47/2017 tak, ako správne uviedol súd prvej inštancie. Za nesprávnu argumentáciu označila „premlčanie nároku v lehote 2+1 rok“. Citovala uznesenie NS SR zo dňa 21.10.2020 sp.zn. 4 Cdo/5/2020.

18. V súdnej veci teda premlčacia lehota, ako už vyššie odvolací súd uviedol, začala plynúť 25.10.2017 a skončila o tri roky v deň zhodný svojím číselným označením (§ 122 ods. 2 Obč. zákonníka) t.j 25.10.2020. Žalobkyňa vykonala svoje právo podaním žaloby dňa 20.03.2020, teda v priebehu plynutia premlčacej doby. Námietka premlčania vznesená odvolateľom nie je dôvodná, právo žalobkyne nie je premlčané.

19. Podľa § 387 ods. 1 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

20. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

21. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 a § 257 C.s.p.. Z výsledku odvolacieho konania vyplýva, že žalobkyňa bola v odvolacom konaní úspešná, a preto jej v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. patrí právo na náhradu trov tohto odvolacieho konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

22. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu krajského súdu 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).